

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en Omstreken
Jaargang 3 augustus/september 1994 Nummer 3

RESULTATEN VAN DE ENQUETE DEEL 1

De in het vorige nummer van dit periodiek opgenomen enquête is door 66 leden ingevuld en teruggestuurd, een responspercentage van 15. De enquête bestond uit vragen met voorgeprogrammeerde antwoorden (ja of nee, goed of matig of slecht, e.d.) en uit open vragen. In dit eerste deel de resultaten van de vragen met voorgeprogrammeerde antwoorden behandeld.

Van de 66 inzenders zijn 35 thans actief als genealoog, 27 soms, en 6 niet actief. 40 % van de inzenders is regelmatige bezoeker van de afdelingsbijeenkomsten, 52 % komt niet, en 8 % komt soms. Belemmeringen om te komen zijn de afstand (11x), de agenda (geen tijd, andere bezigheden, ed.) (34x) en overige redenen (23x). Eén inzender gaf aan niet te komen omdat hij niet tegen rook kan. Dit argument is niet meer van toepassing omdat onze bijeenkomsten rookvrij zijn!

17 inzenders zijn bereid aan een door de leden zelf te verzorgen avond mee te werken, 40 inzenders zien hiertoe geen mogelijkheden. Voor 34 inzenders is een afdelingsbijeenkomst soms belangrijk voor hun onderzoek, voor 17 niet belangrijk en voor 5 wel belangrijk. In zijn algemeenheid is door diverse inzenders opgemerkt dat men niet weet waarmee andere leden bezig zijn. Sommigen geven de suggestie dit te inventariseren.

Het afdelingsperiodiek "Amersfoort en Omstreken" wordt door 80 % van de inzenders geheel gelezen en door 20 % grotendeels. Deze percentages mogen uiteraard niet voor ons totale ledenbestand van toepassing verklaard worden: welk deel van de 85 % niet-inzenders van deze enquête zou het adresbandje niet eens losgemaakt hebben of, indien wel ingekeken, niet gezien hebben dat er een enquête in was opgenomen?

68 % vindt het afdelingsperiodiek goed en 29 % voldoende. 88 % vindt de frequentie voldoende, 9 % zou een hogere frequentie willen.

De onderwerpen worden merendeels goed (vindt 62 %) of precies goed (vindt 21 %) behandeld. Bijna iedereen leest alle onderwerpen, slechts 4 inzenders gaven aan dat er artikelen over bepaalde onderwerpen zijn die ze nooit lezen.

Een dikke meerderheid (75 %) vindt de algemene leesbaarheid, de afdrukkwaliteit van de tekst, de omslag en de wijze van inbinden goed, 15 % vindt het redelijk. 5 inzenders vinden de algemene leesbaarheid (layout) zeer goed en 7 inzenders vinden de omslag zeer goed.

De vraag hoe storend men onvolkomenheden in de teksten (zoals typefouten, spellingfouten en zetfouten) vindt, leidde tot de volgende antwoorden: 11 % zeer storend, 18 % storend, 47 x akseptabel en 24 % helemaal niet storend. Eén inzender vond het niet akseptabel dat dit woord, "akseptabel", op deze wijze geschreven werd!

76 % van de inzenders staat positief tegenover het plaatsen van advertenties en 15 % negatief. Diverse inzenders hebben bij deze vraag aangegeven dat er wel enige relatie met onze genealogie hobby zou moeten zijn. Helaas hebben maar weinigen namen van potentiële adverteerders kunnen noemen.

Diverse inzenders adviseerden in "Amersfoort en Omstreken" een vragenrubriek op te nemen. De redactie wil dit ook graag. Aanvankelijk heeft deze rubriek ook bestaan maar door het uitblijven van vragen heeft deze weinig vervolgd gekregen. Helaas, want zo'n vragenrubriek is vaak een prima hulpmiddel om verder te komen met een vastgelopen onderzoek. Des te verheugender dat in dit nummer weer een vraag (met antwoord) kon worden opgenomen.

In het volgende nummer worden de andere vragen uit de enquête behandeld.

Bovendien zal het bestuur op een aantal aangedragen suggesties bilateraal ingaan.

Thijs van Veen

DE ONDERZOEKRUIDDIENST

Waarom Onderzoekruildienst?

Sommige leden van de NGV ervaren op een gegeven moment dat hun onderzoek stagneert doordat zij een of meer noodzakelijke bezoeken aan archiefbewaarplaatsen niet kunnen afleggen. De oorzaken kunnen van verschillende aard zijn, zoals tijdgebrek, te hoge reiskosten of te grote fysieke Inspanning.

Een deel van deze leden kan wellicht voor dit probleem een oplossing vinden door voor elkaar (deel)-onderzoek te doen. De Onderzoekruildienst (ORD) brengt de contacten tot stand die voor een dergelijke onderzoekruil nodig zijn.

Werkwijze van de Onderzoekruildienst

Deelnemers zijn leden van de NGV die in het kader van de ORD door andere leden genealogisch onderzoek willen laten verrichten en daarvoor als tegenprestatie het verrichten van onderzoek voor die leden aanbieden. Deelnemer kan ook zijn een lid van de NGV dat voor een ander lid in het kader van de ORD genealogisch onderzoek wil verrichten zonder daarvoor een tegenprestatie te verlangen.

De Centrale registreert vraag en aanbod, onderzoekt mogelijkheden om vraag en aanbod te combineren en stelt aldus onderkende onderzoekruilmogelijkheden bekend aan de deelnemer.

De deelnemer maakt zijn vraag en aanbod schriftelijk aan de Centrale bekend door opgave van de archieven waar hij onderzoek wil laten verrichten en van de archieven waar hij bereid is onderzoek te verrichten. Deze opgave kan hij doen in de vorm van een brief of met behulp van een formulier. Voor uw eigen gebruik is een formulier bijgevoegd.

De Centrale actualiseert het bestand van vraag en aanbod bij elke nieuwe aanmelding, bij een opgave van wijziging van vraag en aanbod, bij afmelding en bij beëindiging van het lidmaatschap van de NGV.

De nieuwe deelnemer ontvangt een bericht, waarin is aangegeven hoe zijn vraag en aanbod in het bestand van de ORD zijn opgenomen; bij dit bericht behoort een opgave van alle voor hem van belang zijnde onderzoekruilmogelijkheden. Een dergelijk bericht wordt ook gezonden aan een deelnemer die een eerdere opgave van vraag en aanbod wijzigt, althans voor zover het bestand op dat moment nieuwe onderzoekruilmogelijkheden bevat.

Verantwoordelijkheden en beperkingen

De Centrale draagt geen verantwoordelijkheid voor het nakomen door de deelnemers van met andere deelnemers gemaakte afspraken. Evenmin draagt de Centrale verantwoordelijkheid voor de kwantiteit en de kwaliteit van in het kader van de ORD door deelnemers verrichte werkzaamheden.

De Centrale beperkt zich nadrukkelijk tot het leggen van contacten op grond van opgaven van archieven waar onderzoek wordt aangeboden en gevraagd.

De Centrale geeft dus geen antwoord op de vraag welke leden van de NGV zich bezig houden met onderzoek naar bepaalde met name genoemde personen of geslachten: dat is het terrein van de Contactdienst.

HET PROGRAMMA GENSDATA\ VERWIJS

Ten behoeve van het beantwoorden van de vraag in welke archiefbewaarpplaats een bepaalde gemeente zijn archieven bewaart, beschikken we over diverse gidsen. Zo verzorgt de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Archivarissen de Almanak van het Archiefwezen; een veel gebruikte gids is het Overzicht Archieven en Verenigingen van het Centraal Bureau voor Genealogie. In dergelijke gidsen zijn alle gegevens betreffende bezoekadres, postadres, telefoonnummers en openingstijden opgenomen. Ook worden bij streek- en regionale archieven de gemeenten genoemd die in een dergelijke archiefdienst of archivariaat samenwerken. In deze gidsen ontbreekt veelal een Ingang op deze gemeenten. Daardoor ontstond met name bij de Onderzoekruildienst (ORD) van de NGV de behoefte aan een kruisverwijzingslijst waarin bij een gemeente de vestigingsplaats van het betreffende archief kon worden opgezocht. Daarom werd in het computerprogramma van de ORD een verwijssysteem opgenomen dat in deze behoefte voorziet. Inmiddels werd het bestand aan opgenomen plaatsnamen uitgebreid met de namen van in het kader van voortdurende gemeentelijke herindeling opgeheven gemeenten; bij deze namen verwijst het programma naar de gemeente waar het gebied van de opgeheven gemeente thans is ingedeeld. Vervolgens is overgegaan tot het opnemen van plaatsen die geen gemeente zijn (geweest) en buurten en wijken binnen de gemeenten, en tenslotte de overige in het Repertorium DTB voorkomende plaatsnamen; bij deze (plaats)namen wordt verwezen naar de gemeente waaronder de plaats ressorteert.

Bij demonstraties van de werkwijze van de ORD oogstte dit verwijssysteem veel bewondering. Naar aanleiding van de vele verzoeken om een kopie van het computerprogramma werd het Verwijsprogramma ontwikkeld, dat in feite een afgeleide versie van het ORD-programma is.

Het Verwijsprogramma ondersteunt u bij:

- het zoeken van de gemeente waaronder een plaats, buurt of wijk ressorteert;
- het zoeken naar het archief waar de archieven van een gemeente worden bewaard;
- het zoeken naar gegevens zoals adressen, telefoonnummers en openingstijden van de rijksarchieven, de streek- en regionale archieven, gemeentearchieven alsmede een groot aantal overige archieven en archief behorende instanties en de adressen en telefoonnummers van alle gemeenten in Nederland.

Het Verwijsprogramma is voor f 10,- verkrijgbaar bij de Dienst Bestellingen, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam.

DE ENE DIENST IS DE ANDERE WAARD

Op 4 mei 1739 werd in de Rooms-Katholieke Statie in Aerdt (Gid) het huwelijk voltrokken tussen Engel Bouman en Margareta Bolderen. Als getuigen traden op Hendrik Vos, Reijnder Guerts en Joanna Bens. De laatste twee, Reijnder Guerts en Joanna Bens, trouwden vervolgens op dezelfde dag in dezelfde kerk, waarbij de zojuist gehuwde Engel Bouman met Hendrik Vos en Aeltien Hartiens als getuigen optraden. Van alle betrokkenen waren op dat moment Hendrik Vos en Aeltien Hartiens nog vrijgezel. Maar dat duurde niet lang, want ook zij traden op die dag aldaar in het huwelijk. Daarbij waren Reijnder Guerts, Engel Bouman en Margareta Bolderen getuigen.

Bron: Rijksarchief Gelderland, Doop- en Trouwboeken van de Rooms--Katholieke Statie te Aerdt 1715-1811 (RBS 920), p.213, volgnr. 9.
F.G.M. Manche

DE MATERIËLE VERZORGING VAN ARCHIEFSTUKKEN

resumé van de voordracht op donderdag 19 mei 1994
gehouden door de heer drs. P.C.B. Maarschalkerweerd
gemeentearchivaris te Amersfoort

De spreker begon met te vertellen dat de Gemeentelijke Archiefdienst medio augustus gaat verhuizen naar het Oude Stadhuis en dat de grotere studiezaal daar veel meer plaats zal bieden aan tijdschriften en boeken dan tot nu toe het geval is. Zo beloofde hij ons dat er 40 strekkende meter genealogisch materiaal zal komen. Ook memoreerde hij het vele werk dat ons lid, de zo plotseling overleden heer J.W. Ridderikhof, voor het archief heeft gedaan.

Daarna schetste hij op indringende wijze met vele voorbeelden welke gevaren de waardevolle archiefstukken bedreigen en wat men daar tegen kan doen. Preventieve maatregelen hebben de voorkeur omdat herstel van schade vele miljoenen gulden kan gaan kosten. De nieuwe archiefwet die in de Tweede Kamer is aangenomen op 12 april 1994 spreekt behalve over het in goede staat bewaren en ordenen nu ook over het toegankelijk maken van de archiefstukken voor het publiek. En dat is voor ons genealogen natuurlijk goed nieuws.

Wat betreft de verzuring van archiefstukken wees hij er op dat na 1810 en speciaal van 1850 tot 1880 een zeer slechte kwaliteit papier is gebruikt die werd gemaakt van de verkeerde grondstof (cellulose) en met verkeerde lijm (hars-aluin). Men noemt dat met een mooi woord auto-destructief materiaal.

Ook nu nog wordt voor vele stukken een verkeerde papiersoort gebruikt. Het zou fijn zijn als van regeringswege het inmiddels ingetrokken papierbesluit van 1929 zou worden vervangen door een beter, waarbij de overheid verplicht zou worden voor belangrijke stukken een zuurvrije papiersoort te gebruiken.

En als we de verzuring niet tot staan kunnen brengen, dan is substitutie de oplossing. Dat is het overnemen van archiefstukken op micro-fiche of beeldplaat.

Dat de heer Maarschalkerweerd een boeiend en gewaardeerd verteller is, werd niet alleen bewezen door de grote opkomst van deze avond, waar we meerdere nieuwe gezichten mochten zien, maar ook door het feit dat de avond slechts door het krachtig Ingrijpen van de voorzitter kon worden afgesloten, anders waren we doorgegaan tot in de kleine uurtjes.

DE STUDIEGROEP VAN BEMMEL

In 1983 schreef ons lid de heer J. de Lange een eerste artikel over een aantal Utrechtse families "Van Bommel" in het maandblad Oud Utrecht.

De reacties die hij naar aanleiding van deze publicatie ontving hebben er toe geleid dat een studiegroep is ontstaan die zich tot doel heeft gesteld het gezamenlijk bestuderen van de genealogieën van zoveel mogelijk families Van Bommel en Van Bommelen.

De familienaam Van Bommel komt "van ouds" ook voor in België, Duitsland, Nederlands Oost-Indië en West-Indië, en zelfs in de VOC-bezittingen in Brazilië. In alle gevallen betreft dit nakomelingen van de Nederlandse Van Bommel 5.

De studiegroep heeft vastgesteld dat alle families met de naam Van Bommelen afstammen van een Van Bommel. Bij de bekende familie Van Bommelen, die uitvoerig in Nederlands Patriciaat is beschreven vond

de toevoeging van de letters "en" aan de stamnaam reeds plaats in de 17e eeuw. Er zijn ook gevallen bekend dat sommige zoons van een Van Bommel wel en andere niet Van Bommelen werden genoemd. Het zal zeker niet mogelijk zijn alle families terug te voeren tot één stamvader maar wel moet het mogelijk zijn het grote aantal deelgenealogieën waarover thans wordt beschikt terug te brengen tot enkele grote families. De relatie tot de gemeente Bommel in Gelderland is slechts bij één familie overtuigend bewezen. Opmerkelijk is het grote aantal Van Bommels dat afkomstig is uit het gebied van de Kromme Rijn en de stad Utrecht.

Naar schatting zijn er in Nederland thans tussen de 1650 en 1750 mensen die de naam Van Bommel dragen en rond 500 personen met de naam Van Bommelen.

De studiegroep beschikt over een schat aan gegevens; zo heeft men al een vijftigtal genealogieën en deelgenealogieën in kaart gebracht. Maar er ligt in de archieven nog veel informatie verscholen en veel verzamelde feiten moeten nog in de grote puzzel worden ingevoegd.

De studiegroep roept allen op die beschikken over gegevens betreffende de families Van Bommel of Van Bommelen - ook als zij er zelf geen onderzoek naar verrichten - zich met de studiegroep in verbinding te stellen.

Onderzoekers die belangstelling hebben voor de inmiddels beschikbare gegevens (waaronder verschillende familiewapens) kunnen zich met de groep in verbinding stellen. Elke brief (mits voorzien van enkele postzegels voor een retourzending) wordt beantwoord. Een overzicht van in Nederland en België verschenen publicaties en eventuele afdrucken hiervan kunnen worden verstrekt tegen vergoeding van kopieer- en verzendkosten.

Bovenstaand artikel is gebaseerd op een bijdrage van de heer J. de Lange Da Costalaan 10, 3852 BN Ermelo (tel. 03417-54169). Zijn artikel moest echter wegens plaatsgebrek door de redactie worden ingekort.

ROMANTIEK EN AVONTUUR DE SCHAT VAN DE BOURBONS

Uit de "kist op zolder", waarin eind 1993 het poëziealbum van Vincent van Gogh werd gevonden, kwam eveneens een merkwaardig document te voorschijn, een contract gedateerd 28 januari 1870, opgemaakt tussen enerzijds de consul-generaal van Columbia, de heer A. Goldberg, en anderzijds baron Modeste Grua de la Barre. Laatstgenoemde trad op voor de weduwe en de kinderen van Charles Louis de Bourbon, Hertog van Normandië.

Volgens dit contract zou de regering van Columbia de in een uitgedoofde vulkaan in dat land begraven schat van de Bourbons opgraven en daarna aan de familie De Bourbon \$ 2.000.000 in goud uitbetalen. Bij de uitbetaling zou de heer Goldberg ook niet worden vergeten, terwijl mijn grootvader, die als jurist en zwager van de tweede zoon van Charles Louis bij de zaak was betrokken en het contract had opgesteld, eveneens een bedrag zou ontvangen. En dan was er nog een heer Antoine Brémond in Semsales in Zwitserland. Met hem was al op 13 februari 1866 een contract opgemaakt, waarin de overdracht van het papier dat Brémond van zijn vader had geërfd en waarin de plaats van de schat zou zijn aangegeven, geregeld. Brémond sr. was particulier secretaris van Lodewijk XVI.

De regering van Colombia zou de met de consul-generaal gemaakte afspraken moeten goedkeuren, maar deze goedkeuring bevindt zich niet bij de in mijn bezit zijnde papieren.

Voor degenen die het bovenstaande wel een romantisch verhaal vinden, maar niet kunnen thuisbrengen om welke Bourbon het hier gaat, een korte toelichting. In 1810 trad in Berlijn-Spandau een man naar voren die bij de Burgerlijke Stand aldaar stond ingeschreven als Karl Wilhelm Naundorff, horlogemaker, maar beweerde in werkelijkheid de zoon van Lodewijk XVI te zijn, de koning die tijdens de Franse Revolutie met zijn vrouw Marie-Antoinette zijn hoofd verloor onder de guillotine. De kroonprins, toen ruim zeven jaar oud, bevond zich eveneens in de gevangenis Le Temple en zou daar volgens de officiële lezing gestorven zijn. Volgens een andere lezing echter zou hij door vrienden van het koningshuis uit de gevangenis zijn gesmokkeld en in een burgergezin zijn ondergebracht. Na veel omzwervingen door Europa, waarbij hij het horlogemakersvak had geleerd, kwam hij in Berlijn terecht en hij achtte toen de tijd rijp zijn ware identiteit te onthullen.

Nadien heeft Charles Louis onafgebroken gestreden voor erkenning van zijn rechten en na hem hebben zijn kinderen die strijd voortgezet, daarbij trouw terzijde gestaan door baron Modeste Grua de la Barre, als adjudant en juridisch adviseur.

Hij heeft ook in vier dikke boeken de levensgeschiedenis van Charles Louis beschreven en wie deze boeken leest met hun veelheid aan feiten en brieven kan haast niet twifelen aan de echtheid van Charles Louis als zoon van Lodewijk XVI.

In de opgenomen brieven, o.a. van de heer Brémond wordt niet gesproken over een in Colombia begraven schat. Wel is er sprake van een cassette met belangrijke papieren en juwelen, waarvoor Lodewijk XVI eigenhandig de enige bestaande sleutel zou hebben gemaakt. Hij sloot het kistje in aanwezigheid van

zijn zoon en borg het op in een geheime plaats in de Tuilerieën.
Nazaten van Charles Louis leven in Frankrijk en Canada. Wie weet bevinden zich bij hen nog nadere gegevens betreffende de "schat van de Bourbons".

H. Nebbeling-Riem Vis

BOEKENTIP

Van de heer H.T.C. de Koning ontvingen wij een waardevolle boekentip. Bij het doorsnuffelen van een stel aanbiedingen ontdekte hij het boek "Geen revolutie In Nederland" door J.C. Kikkert. Het boek heeft als ondertitel 'Impressies van Nederland tussen de Franse tijd en de eerste Wereldoorlog'. Het is een bundel van maar liefst 116 korte schetsen over alle mogelijke aspecten en gebeurtenissen in de 19e eeuw, met uitvoerige bronvermelding.

Bij het trachten een beeld te vormen van de familiegeschiedenis - meer interessant dan alleen maar een stamboom - is een studie noodzakelijk van werken en wonen in een bepaalde periode, maar vooral ook van het leven en denken. Dit boek kan hierbij een waardevol hulpmiddel zijn.

De heer De Koning verbindt aan zijn tip de suggestie meer aandacht te besteden aan literatuur die voor onze hobby van belang kan zijn. Voor diepere studies is een bibliografie zeer nuttig, maar voor een algemeen tijdsbeeld van een bepaalde periode lijkt een boek als hierboven genoemd wel een eerste keus te zijn.

De redactie is het met de heer De Koning van harte eens en roept gaarne alle leden op om tips over nieuw verschenen of reeds langer bestaande boeken die voor een genealogie interessant kunnen zijn aan ons door te geven.

ARCHIEF HERVORMDE GEMEENTE ST.PETERSBURG NAAR NEDERLAND

De voorzitter van de archiefcommissie van de NHK (Nederlands Hervormde Kerk) schrijft in het blad Kerkinformatie van mei 1994 over deze vondst het volgende:

Na de stichting van de stad St.Petersburg door Tsaar Peter de Grote in 1703 vestigden zich daar al snel Nederlanders, ten dele door de Tsaar zelf aangetrokken. Hun aantal was na enkele jaren zo groot dat er in 1717 een Nederlands protestantse kerkelijke gemeenschap werd opgericht.

Tot verrassing van de archiefcommissie van de Nederlandse Hervormde Kerk bleek onlangs dat het archief van deze kerkelijke gemeente de revolutie van 1917 en de daarop volgende opheffing vrijwel volledig overleefd heeft. De Commissie nam toen contact op met het Historisch Staatsarchief van St.Petersburg. Men was daar bereid om de belangrijkste registers en gegevens op microfilm te zetten. De verfilming is inmiddels begonnen. Binnenkort zal de archiefdienst van de NHK dus kunnen beschikken over de notulen van de kerkeraad 1717-1911, registers met gegevens over gedoopten, gehuwden, lidmaten en overledenen en *documenten* over de bouw van de kerk, het orgel, enz. Wie belangstelling heeft voor raadpleging van de verfilmde kerkelijke registers kan zich wenden tot de archiefdienst van de NHK te Leidschendam. Kopieën van de films mogen contractueel alleen geleverd worden door het Historisch Staatsarchief van St.Petersburg.

Het kerkgebouw dat in 1834 door de Nederlandse Gemeente in gebruik is genomen in aanwezigheid van de toenmalige prins van Oranje, de latere koning Willem II en echtgenoot van Anna Paulowna, de dochter van Tsaar Paul I, ligt aan de hoofdader van St.Petersburg, de Neveskij Prospekt. Aan deze belangrijke straat waren ook de meeste Nederlandse handelshulzen en firma's gevestigd, van Vriezenveen, 'Russchluie' en anderen. Het kerkgebouw is na de communistische revolutie in gebruik geweest als bibliotheek.

Momenteel staat het leeg en wordt er een andere bestemming voor gezocht, zo mogelijk een waarbij Nederland weer betrokken is.

In hetzelfde mei-nummer van Kerkinformatie staat een artikel over de taken van de archiefdiensten van de drie Samen op Weg-kerken in Nederland. Deze archiefdiensten hebben een brochure uitgegeven getiteld "Richtlijnen voor het beheer van de kerkelijke en semi-kerkelijke archieven". Deze brochure is bij elk van de archiefdiensten verkrijgbaar. Onlangs is er een videoband verschenen met als titel "Van blijvende waarde". Deze 22 minuten durende videoband toont hoe men van een ontmoedigende chaos op de zolder en achter het orgel tot een keurig geordend archief komt. Deze videoband kost f 30,- en kan worden besteld bij: Archiefdienst Nederlandse Hervormde Kerk, Postbus 405, 2260 AK Leidschendam, telefoon 070-3131218.

DE INDEX VAN DE INSCHRIJVINGEN VAN DE INBURGERINGEN VAN 1446 TOT 1650

Als je vroeger burger werd, werd je naam ingeschreven in het Resolutie-boek van Schepenen. In Amersfoort stamt het oudste Resolutieboek uit 1446. Maar als je daaruit de burgerrechtverleningen wilt raadplegen sta je voor een onmogelijke taak. Het is vaak geschreven in een heel moeilijk handschrift en de nieuwe burgers van Amersfoort staan verspreid door het hele boek. Mevrouw J.M.C. Sparnaaij, lid van onze afdeling, en Mevrouw F. Forster zijn reeds enkele jaren achtereen elke maandagmiddag te vinden in de leeszaal van het Gemeentearchief van Amersfoort, waar zij een Index maken van de Inschrijvingen van de inburgeringen uit het Resolutieboek van de Schepenen van Amersfoort.

Mevrouw Forster is begonnen in het oudste boek uit 1446 en Mevrouw Sparnaaij begon in het laatste boek, nl. dat van 1649. In 1650 beginnen nl. de officiële burgerboeken in Amersfoort en daar is al een klapper van. En zo werken ze naar elkaar toe.

Hoe maak je nu een dergelijke Index?

Allereerst worden in een multomap alle namen chronologisch vermeld. Daarna worden hoofdfiches gemaakt, gerangschikt op voornaam (fonetisch).

Op deze hoofdfiches worden vermeld: de datum van inburgering, de reden waarom iemand poorter is geworden (bv. door huwelijk of door zich in te kopen of vanwege bijzondere verdienste), de herkomst, het beroep en het bedrag dat men moest betalen. De hoofdfiches zijn inmiddels klaar en sinds kort zijn de beide dames begonnen met het maken van een verwijskaart op achternaam en een verwijskaart op patronym. Eind 1994 zal het grote karwei geklaard zijn en dan kunnen belangstellenden hun voordeel doen met het resultaat van dit gigantische werk. Mevrouw Sparnaaij vertelde desgevraagd dat zij nooit een moment de verzuchting heeft geslaakt van:

was het werk maar af. Steeds bleef het boeiend om te doen.

De algemene supervisie lag in handen van de heer Steenbeek, die een enkele keer te hulp schoot als het echt niet meer te lezen was.

HET ARCHIEF VAN HOOGLAND

Enige tijd geleden had de redactie een uitvoerig gesprek met de heer P.C.B. Maarschalkerweerd, gemeentearchivaris van Amersfoort. Hieruit kwamen meer interessante gegevens naar voren dan in één artikel kan worden beschreven.

Een belangrijk deel van het gesprek handelde over het archief van Hoogland. Dit archief is lange tijd na de opheffing van de gemeente Hoogland op het gemeentehuis achtergebleven in grote wanorde. Pas drie jaar na de opheffing van de gemeente is het archief, dat 150 strekkende meter omvatte, terechtgekomen bij het gemeentearchief van Amersfoort.

De heer Dirk Steenbeek kreeg de zeer omvangrijke klus toebedeeld om alle gegevens te sorteren en te catalogiseren. Een belangrijk probleem hierbij is altijd te beslissen wat moet worden bewaard en wat kan worden weggegooid. Er bestaan wel formele vernietigingslijsten, doch het is niet altijd raadzaam zich hieraan te houden. Papieren die niet typisch Hooglands zijn, zoals circulaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, kunnen natuurlijk zonder meer worden vernietigd. Maar wat te doen met de bouwtekening van een inmiddels afgebroken dorpschool? Volgens de vernietigingslijst kan deze worden weggegooid. Gelukkig besloot de heer Steenbeek om dat toch maar niet te doen. Ook in de volgende eeuw kan het nog interessant zijn om te weten hoe de school, waar zoveel Hooglanders ooit op gezeten hebben, er uit heeft gezien.

Het resultaat is wel dat ongeveer 60% bewaard is, terwijl volgens de vernietigingslijst met 10% volstaan had kunnen worden. Het archief van Hoogland beslaat ongeveer 100 meter met als oudste stuk het "Memoriaalboek van Hoogland" met daarin de cohieren van omslag van 1644-1654.

Een aardige bijzonderheid is nog dat tijdens het werk van de heer Steenbeek bewoners van Hoogland foto's van oud Hoogland beschikbaar stelden zoals die van de opening van de St. Josefschool in 1923.

Het personeel van de Gemeentelijke Archiefdienst is er trots op dat deze belangrijke klus nu geklaard is. De gegevens van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister, waarvan fotokopieën zijn gemaakt, kunnen geraadpleegd worden. Wellicht ten overvloede zij er op gewezen dat het hier gaat om het archief van de gemeente Hoogland. De kerkelijke archieven behoren hier dus niet bij.